

Kramérius 5

Digitální knihovna

Podmínky využití

Knihovna poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny není možné bez případného písemného svolení knihovny.

Hlavní název: **Čechoslovan**

Vydavatel: **V. Švihovský**

Vydáváno v letech: **1911-[1918], 1912, 27.01.1912**

Číslo ročníků: **2, 4**

Číslo výtisků: **2, 4**

Datum vydání čísla: **27.01.1912**

Identifikátor ISSN: **2414-9373**

Stránka:

vážně ruská, kde se usadilo jen několik českých hospodářů.

Ačkoliv v popisech osad nemluvívá, se o událostech přítomné doby, myslím přece jen, že bude naše krajany zajímat kousek našeho nynějšího života — přesněji smutná událost, která stihla v létě naši osadu.

Dne 26. července r. 1911 v pravé poledne stáhla se nad námi hrozná mračna, zahřmělo, zaburácela vichřice a spustil se prudký lijavec s krupobitím. Vítr vál nejdříve západní, potom severozápadní, a konečně severovýchodní a tak se točil po celou hodinu. Všechny mandeje na polích rozmetal. Kroupy větší holubiho vejce potloukly, co se potlouci dalo. Páda byla pokryta v pravém slova smyslu ledovou kůrou. Rozumí se, že obilí na stojaté kleslo tak, že ani kosou na trávu nebylo lze se k němu později dostat. Co kroupy nepotloukly, zničil lijavec. Voda se hrnula proudem se strání dolů do úžlabin a odnášela svázané snopy a obilí ležící na hromádkách. Chmel a semínko se z této pohromy nevzpamatovaly.

Pokud trval lijavec, hřmělo a blýskalo se tak, jakoby měl nastoupit konec světa. Škodu jsme utrpěli hroznou. Při obvyklé úrodě by se dala odhadnout na několik tisíc. Povážíme-li však, jak vysoké ceny se platí za chmel a semínko, tu vůbec nechceme škodu ani odhadovat.

A. Havelka.

Divadlo v Malině.

(Dubenského új., Volyn. gub.)

Dvacet let uplynulo od té doby, co obec malínská ztratila svého českého učitele, s nímž zároveň zanikly česká obecní knihovna a český divadelní ochotnický spolek. Na celých dvacet let usnul náš veřejný a společenský život. Staří neměli chuti ani síly, aby se chopili nějaké práce a mládež si hověla v úplné nečinnosti. Nežilo se — jen se živořilo! Avšak tu náhle se ozvalo volání Čechoslovana, který burcoval spáče a v libé rodné řeči nám dokazuje nutnost práce pro pokrok a povznesení. Buditelská činnost Čechoslovana se potkala s dobrým výsledkem u nás a myslím, že i v mnoha jiných českých osadách. Pozvolna zase se začíná probouzet i českých vsích zájem o ušlechtilou zábavu, spolčování, pěknou a dobrou četbu — vůbec o vše, co sloužit má k uskutečnění krásného hesla, jež si Čechoslovan vepsal ve svůj štít: „Všeestranné povznesení české větve na Rusi.“

Naše mládež, zdá se, pochopila význam těchto slov a povzbuzena jsou zprávami Čechoslovana o rostoucí činnosti ruských Cechů, o Vánocích se usnesla založit v Malině nejprve divadelní ochotnický spolek a později i spolek hasičský.

Hlavní zásluhu o znovuzrození divadelního spolku v Malině mají místní občané p.p. Novák a Dědek. Tito pánové pod vedením bývalého pořadatele divadelních her A. J. Kramského — s velkou obětavostí v krátké době vykonali všechny přípravy, tak že již 22. ledna mohla být sehrána veselohra v jednom jednání: „Bezděčný Don Juan“ s žertovným výstupem: „Ze soudní síně“.

Nehledě k tomu, že na jevišti vystupovala většinou mládež, která před tím vůbec nikdy ani v divadle nebyla, oba kusy byly sehrány bezvadně, čile a opravdu pěkně. Zvláště se líbili divákům: slečny Činková, Reslová, Mendliková, Rejová a pp. Dědek, Novák, Mladý.

Tyto dvě jednoaktovky mají být vlastně začátkem celé řady dalších

představení. Začínáme pomalu, berte z počátku kusy lehčí, abychom s nacvičenými silami později sehnali lepší a těžší věci. Pro příště připravujeme obsírnější děj, „Kříž u potoka“, jež dle stejnojmenného románu Karoliny Světlé pro jeviště upravila El. Pešková.

Po představení následovaly ma-loruské zpěvy a pak obvyklé tance. Večer byl velice zdařilý.

A. J. Kramský.

Připravovaná divadelní představení v Hulči.

Dne 2. února chystáme se na našem jevišti provést obtížné drama Josefa Štolby: „Závět“ o třech jednáních s proměnou. Právě jsme obdrželi od gubernátora povolení na pořádání osmi představení na běžící rok, a musíme se tužiti, abychom takové výhody seč můžeme využít. Dá-li Bůh zdraví, doufám, že ruce v klin nesložíme a že na vytknuté dráze dále pokračovati budeme.

V. K.

ZA POMEZÍM.

Charvatské pořádky.

Kdyby někdo dnes podnikl srovnávací studii o tom, jak se kde vládne, nalezl by jistě mnoho zemí, v nichž se vládne ohavně, ale ani jedné jediné, v níž se vládne ohavněji než v Charvatsku. To, co se děje v této zemi, je prostě pobuřující.

Již od roku 1861, když Maďaři bojovali s Vídní za svou samostatnost, slibovali Charvatům, budou-li státi přátelsky k Uhrám v jejich boji, že též Charvatům dopřejí rovné samostatnosti ve spolku svobodných zemí koruny svatoštěpánské. Bylo tedy věcí maďarské etí, aby po dosažení dokonalého úspěchu splnili Charvatům své dané slovo. Věděliť, že uherské zákony z r. 1848 nikdy nestaly se v Charvatsku právně platnými, protože jich nyní nemohou Charvatům bezohledně vnucovat; proto pozvali r. 1868 králevinskou deputaci sněmu charvatského do Pešti, aby vyjednala s králevinskou deputací sněmu uherského dohodu o budoucím poměru trojjediného království k Uhrsku. Dříve ovšem změněn volební řád pro sněm charvatský tak obmyslně, aby charvatští Maďaroni dodělali se v něm většiny. A tak vyjednáno a ujednáno: Maďaři uznali v zásadě, že ku trojjedinému království patří Dalmacie, jakož i Hranice, za to však Řeku s jejím okrskem neuznali za část území charvatského!

Trojjediné království může užívatí svých zvláštních zemských barev a svého znaku, jen že nad tímto musí býti koruna uherská. Pro společné uhersko-charvatské záležitosti zaveden spojený erb uhersko-charvatský; tolikéž na sněmu uherském vztýčí se vedle uherského též charvatský prapor a na penězích, které bude razit stát uherský, vloží se do titule královského slova: král charvatsko-slavonsko-dalmatský. Samospráva a svěřákonnost Charvatsko-Slavonska jeviti se má v těchto věcech:

Charvatsko i Slavonie podrží svou vládu zemskou, odpovědnou sněmu charvatskému pro záležitosti politické správy, soudnictví a školství, v kterýchžto věcech nebudou míti ministerstva uherská žádné pravomoci. Avšak v čele této zemské charvatské vlády státi bude bán, jmenovaný k návrhu a s podpisem předsedy uherského ministerstva J. V. králem uherským. Nesmí však býti bánem více žádná osobnost vojenská... Bán charvatský bude členem uherské horní sněmovny, ale nebude členem nejvyššího soudního dvoru uherského, poněvadž nadále Charvatsko bude míti svůj vlastní nejvyšší soud, jež obdrželo již r. 1861. Trojjediné království podrží též svůj vlastní zemský sněm v Záhřebě se svobodnou zákonodárnou mocí ve všech výše uvedených důležitostech samosprávy zemské; avšak rozpočtu finančního, přiměřeného